

Organitza un Bioblitz!

Guia breu per entitats de conservació de la natura de Catalunya

Versió Novembre 2023

Elaborat per:

Amb el suport de:

Organitza un Bioblitz!

Breu guia per a entitats

La ciència ciutadana està de moda!

Cada vegada més gent s'implica en la recol·lecció de dades de natura, aportant informació molt útil pels investigadors i descobrint el medi que els envolta.

Els **Bioblitz** són accions de ciència ciutadana a petita escala, divertits, fàcils d'organitzar i que ofereixen resultats molt valuosos, llavors... per què no organitzar-ne un?

Aquesta guia mostra els passos que heu de seguir, així com consells i trucs per a que sigui un esdeveniment d'èxit!

Contingut

1

Què és un
Bioblitz?

2

Pas a pas:
organitzant un
Bioblitz

3

Ha arribat el dia!
Què hem de fer?

4

Comunicació

5

**Anàlisi
de dades**

1

Què és un Bioblitz?

Un Bioblitz consisteix a identificar tantes espècies com sigui possible en una àrea i període de temps definit: **és una marató de biodiversitat!**

Quines característiques té un Bioblitz?

- És dirigit per un grup d'aficionats, experts i persones interessades per la natura. Aquesta barreja és el que fa que l'esdeveniment sigui tan interessant!
- És de durada variable, tot i que normalment són jornades d'**un dia**.
- Pot fer-se a qualsevol lloc: des d'un Espai Natural Protegit fins a un pati d'escola.
- Pot ser dirigit a qualsevol tipus de públic.

Un Bioblitz és un concepte flexible que pots adaptar a les teves necessitats i possibilitats.

Per què organitzar un Bioblitz?

- Per augmentar el **coneixement de la biodiversitat local**: en un període curt de temps es recull una gran quantitat d'informació.
- És una manera de **presentar el treball de la vostra entitat** a la població i incentivar el voluntariat.
- És un moment ideal per **fer xarxa** entre els diferents actors: gestors del territori, investigadors, usuaris de l'espai...
- És una **jornada diferent**, de caràcter informal i de la que poden gaudir petits i grans.
- És una **manera divertida** d'apropar la ciutadania a la natura i implicar-los en la seva conservació.

Un Bioblitz és una eina molt interessant per implicar la ciutadania en la conservació de la natura!

2

Pas a pas Organitzant un Bioblitz

1 Feu equip!

Un **equip entusiasta** és clau: organitzeu-vos dins la vostra entitat per preparar l'esdeveniment!

2 Definiu l'espai

Un Bioblitz **es pot fer a qualsevol lloc**, però us podeu fer les següents preguntes:

- Quin coneixement previ teniu de l'espai?
- Quines espècies es troben a aquesta zona?
- Quines són les espècies més comunes a aquesta zona?
- Hi ha espècies o grups d'espècies que no s'han observat, però potencialment puguin ser-hi?
- Hi ha llocs poc monitoritzats?
- Es pot accedir lliurement a l'espai?
- Qui gestiona l'espai? És dins un espai natural protegit o és una finca en custòdia?

3 Establiu uns objectius

Voleu trobar tantes espècies com sigui possible o voleu centrar-vos en un grup concret? És la conscienciació ciutadana l'objectiu prioritari? Penseu **què és el que voleu aconseguir** amb el Bioblitz i establiu uns objectius.

Un Bioblitz aporta les dades d'una temporada determinada, per tant, no és un inventari de biodiversitat complet de la zona.

4 Definiu el públic objectiu

El públic **dependrà dels objectius**: hi poden participar persones no expertes o espereu algun coneixement bàsic? Voleu dirigir-vos a infants i famílies?

2

Pas a pas Organitzant un Bioblitz

5 Impliqueu els col·laboradors

Per un Bioblitz de certa mida, és interessant establir col·laboracions per arribar a més gent i aportar experiència addicional.

- És important proposar les col·laboracions amb temps i implicar els socis des de l'inici.
- Demana als experts que s'hi sumin, els seus coneixements seran molt útils per a la resta de participants, sobretot si volen guiar.

Organitza:

Amb el suport de:

Un exemple d'un Bioblitz
organitzat per diversos
actors és el Bioblitz de
l'Empordà

En el marc de:

Col·laboren:

2

Pas a pas Organitzant un Bioblitz

6 Data i durada

La **durada** d'un Bioblitz és flexible, tot i això, és molt comú que siguin de 8h o 12h.

L'**horari** dependrà dels vostres objectius:

- Vull descobrir els **ocells diürns**? -> l'activitat hauria de començar a primera hora del matí.
- Vull conèixer els **amfibis d'una bassa**? -> l'activitat hauria de començar a última hora de la tarda.

Un Bioblitz es pot fer durant qualsevol **estació**:

- En general, un bon moment és des de **finals de primavera a principis d'estiu**, quan es poden trobar la majoria d'espècies i gaudir del bon temps.
- Si ens interessen els **fongs**, serà més interessant fer-ho a la **tardor**.

S'ha de tenir en compte el **públic objectiu**:

- Si és dirigit a escoles, prioritzar fer-ho entre setmana i en horari lectiu.
- Si és dirigit a universitaris, prioritzar fer-ho fora del període d'exàmens.

Altres factors que heu de tenir en compte són les possibles **restriccions** a la zona (horari d'obertura), si hi ha **altres esdeveniments** previstos a la zona, etc.

Abans d'organitzar el Bioblitz, és molt important que contacteu amb l'òrgan gestor o la propietat de la finca i, si és possible, comptar amb la seva col·laboració.

7 Accessibilitat

- Investigueu si l'espai és obert al públic i si està adaptat a persones amb diversitat funcional.
- Respecteu la legislació quant a l'ús de l'espai (senders, àrees sensibles), sobretot si esteu dins un Espai Natural Protegit.
- Informeu sobre les opcions d'aparcament i de transport públic, si n'hi ha.
- Si cal, demaneu els permisos necessaris al propietari/ària o gestor/a de l'espai. **No teniu un acord de custòdia signat amb la propietat?** Organitzar-hi un Bioblitz pot ser el primer pas. [Consulta aquí](#) quins passos seguir per establir un contracte de custòdia del territori amb la propietat de la finca.

8 Definició del programa

Es recomana obrir un **formulari d'inscripció** per saber amb antelació la mida del grup i inclús, per si s'hagués de cancel·lar l'activitat per manca d'inscrits.

**Vegeu exemple d'activitats i experiències inspiradores a la següent pàgina.*

9 Full de ruta

Amb tota la informació recopilada, prepareu un full de ruta:

- Enumereu, per **ordre cronològic**, les activitats del vostre Bioblitz.
- Indiqueu qui és el **responsable** de cada tasca.
- Marqueu l'**hora i lloc** de cada activitat.

Alguns exemples d'activitats

- Organitzar una ruta guiada, explicant els diferents hàbitats i grups d'espècies presents a l'espai.
- Fer una "checklist" pels més petits, on vagin tatxant les espècies que hi trobin.
- Buscar invertebrats aquàtics i identificar-los en grups.
- Posar trapes de llum per capturar papallones nocturnes i identificar-les posteriorment.
- Fer una passejada diürna amb un expert en ocells (millor seguida d'un esmorzar!).
- Organitzar un taller de fotografia. Aquestes fotos es poden introduir a una aplicació, plataforma d'observació, compartir per xarxes socials...
- Fer una excursió guiada en vaixell per observar espècies marines.
- Col·locar càmeres de fototrampeig i identificar les espècies gravades.

Algunes experiències inspiradores

Tingueu en compte la **dimensió inclusiva** de les activitats. També, a través d'accions dirigides als infants es pot arribar fàcilment als adults, i així involucrem a les famílies:

Fundació Emys: té el seu programa per infants, "Escola de Naturalistes".

Grup de Natura Freixe: activitats sensorials per gent gran, alumnes de centres d'educació especial i persones en risc d'exclusió social dins del projecte "Pol·linitzadors amb els cinc sentits".

GEPEC: adapta les seves activitats de voluntariat ambiental a persones amb diversitat funcional, mobilitat reduïda o discapacitat visual.

ESCOLA DE NATURALISTES

3

Ha arribat el dia! Què hem de fer?

1

Definiu el punt de trobada

Fixar un “campament base” pels participants facilitarà l’organització del Bioblitz i ajudarà a crear connexió entre ells.

El punt de trobada pot servir com a:

- Punt d’acollida i informació.
- Punt de sortida de les activitats.
- Estand amb material (guies d’identificació d’espècies, lupes, prismàtics...).
- Punt per resoldre dubtes, on es pot situar un expert i resoldre preguntes sobre la identificació d’espècies.

Abans d’escollir el punt de trobada heu de considerar...

- És un lloc accessible?
- És fàcil de trobar? Cal senyalitzar-lo?
- Hi ha aparcament per cotxes, estació de tren, d’autobús...?
- Hi ha lavabos a prop?
- Hi haurà menjar?, si cal, aviseu del que han de portar.
- Hi ha cobertura/connexió a internet?
- Hi ha edificacions que puguin servir com a refugi si hi ha condicions meteorològiques adverses? Si no, cal portar una carpa?

3

Ha arribat el dia! Què hem de fer?

2

Presenta't!

Dediqueu un temps a **presentar l'esdeveniment, els organitzadors i els possibles col·laboradors**. Aprofiteu el moment per donar a conèixer el vostre projecte, proporcionar dades de contacte, difondre esdeveniments pròxims, etc.

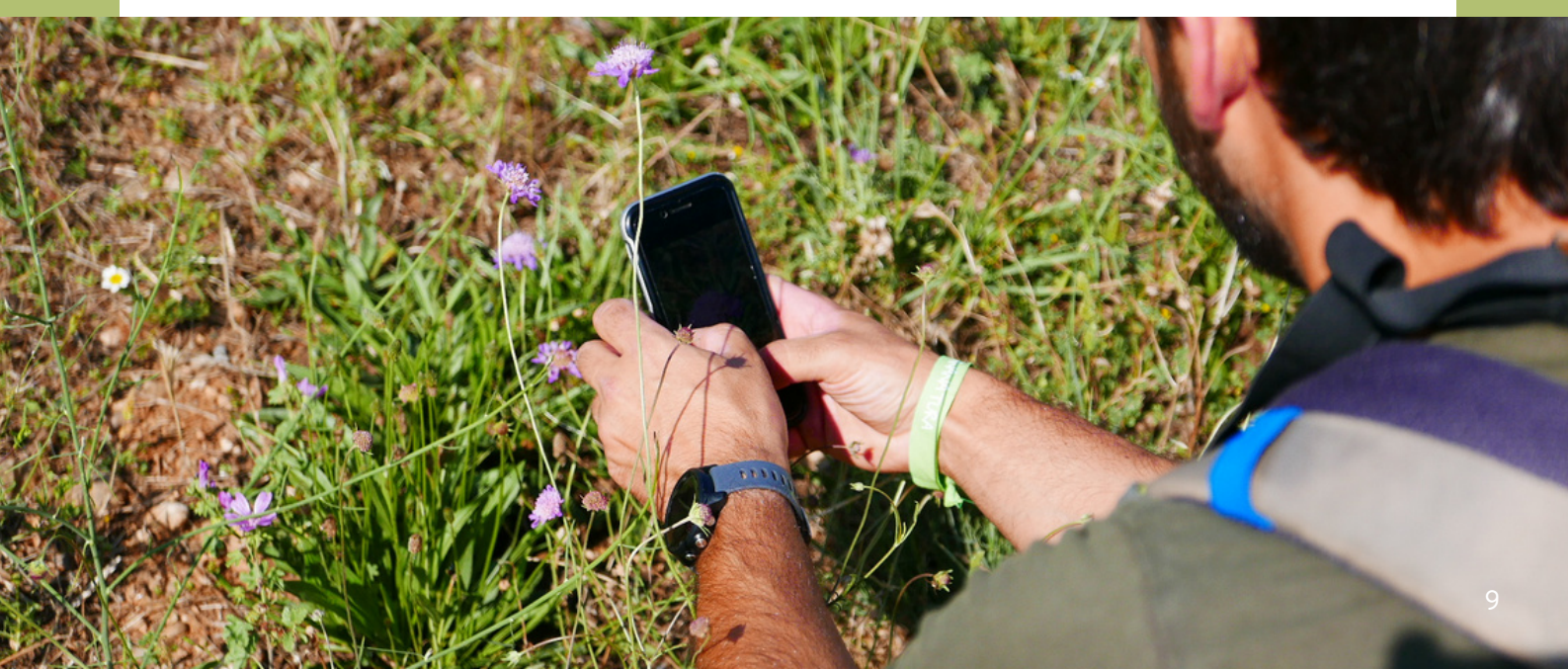
També podeu preparar una paradeta amb **fulletons informatius**, idealment sobre els grups d'espècies "objectiu".

3

Doneu consells

Per assegurar que els participants proporcionin **dades de bona qualitat...**

- Feu bones fotos per facilitar la identificació d'espècies.
- Si feu servir una aplicació, introduïu les observacions immediatament. Si és possible, entreu dades addicionals (nombre, sexe, comportament...).
- Expliqueu que també val la pena consultar llibres, guies, claus de determinació, webs...
- No introduïu observacions vagues de difícil reconeixement.
- Pengeu prou imatges.
- Demaneu consell als especialistes.

3

Ha arribat el dia! Què hem de fer?

4 Definir les regles

Haureu de traslladar **algunes regles** als participants, sobretot si us trobeu en àrees sensibles, per exemple:

- No sortir dels senders indicats ni trepitjar zones sensibles.
- No fer soroll.
- No tocar els animals/plantes a menys que s'indiqui el contrari.

5 Consells addicionals

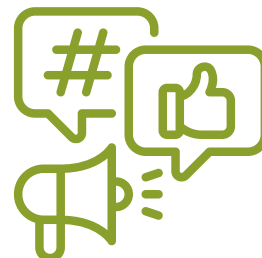
- Proporcioneu mapes de la zona als participants, indicant quines són les zones més interessants, on comencen les activitats i qualsevol altra informació d'interès.
- Proporcioneu fulletons, pòsters o altre material amb el QR per descarregar l'aplicació que es farà servir.
- Registreu el nombre de participants per avaluar l'èxit de convocatòria.

4 Comunicació

La comunicació és clau per un esdeveniment d'èxit, ja que **garanteix un públic compromès i participatiu**. Depenent de les dimensions del Bioblitz, s'ha de considerar tenir un equip de comunicació.

Consells i trucs

Abans del Bioblitz

- A quin tipus de públic vull arribar? Penseu detingudament qui podria estar interessat en l'esdeveniment.
- Intenteu anar més enllà dels vostres canals de difusió.
- Convideu els veïns i informeu-los de les possibles molèsties.
- Envieu una nota de premsa als mitjans locals.
- A vegades, un Bioblitz s'organitza com una "competició" entre diferents regions, grups d'estudi... això pot proporcionar un extra de visibilitat i de motivació per part dels participants.

Durant el Bioblitz

- Actualitzeu les xarxes socials amb fotos i vídeos de la jornada.
- Reserveu un temps per explicar l'esdeveniment a la premsa.

Després del Bioblitz

- El mateix dia, envieu una nota de premsa amb els primers resultats del Bioblitz.
- Destaqueu el nombre d'espècies trobades, així com espècies rares o altres troballes interessants.
- Envieu un missatge d'agraïment i el recull dels resultats als participants.
- Comuniqueu també els resultats al públic general, ja sigui amb un informe complet, una infografia o un vídeo (aquesta última opció sempre serà més visual).

[Vols veure un exemple?](#)

[Dona un cop d'ull al vídeo del Bioblitz de l'Empordà!](#)

5

Anàlisi de dades

Finalitzat el Bioblitz, s'han d'**analitzar i interpretar les dades** recollides.

Algunes preguntes clau que us poden ser útils:

- Quantes **espècies diferents** s'han observat? Quines espècies tenen un **interès especial**?
- Quines són les espècies més comunes/**més observades**?
- Hi ha espècies **exòtiques o invasores**?
- Si n'hi ha, suposen una **amenança** per la biodiversitat local?, de quina manera?
- Quina **etapa/etapes** observem (per exemple: ous, larves...)?
- Quines **diferències** hi ha amb altres zones de la comarca?
- **Quin impacte** tenen els humans en aquest entorn?
- (En cas que hi hagi hagut altres edicions): **observem canvis** respecte a anys anteriors?, quines poden ser les causes (canvis en la gestió de l'espai, canvi climàtic...)?
- Si hi ha espècies rellevants per la gestió de l'espai, fer arribar la informació a qui correspongui.

6 Avaluació

Com més clars siguin els vostres objectius, més fàcil serà avaluar l'èxit del Bioblitz. És molt recomanable fer una **autoavaluació amb l'equip de treball** -sense deixar passar molt de temps-, per detectar quins aspectes es poden millorar de cara a properes edicions.

Es recomana **fer les modificacions que siguin possibles en aquest moment**, per tenir la versió millorada a punt per a la propera edició.

S'han assolit els objectius previstos?

Va participar el públic objectiu?

Què no va anar bé?

El full de ruta estava complet?

Què va anar bé?

Algunes preguntes que us podeu fer...

7 Altres recursos

Com participar en projectes de ciència ciutadana i natura

No sabeu quines aplicacions o metodologia utilitzar per al Bioblitz? En aquesta guia breu trobaràs un recull amb 4 exemples de plataformes de ciència ciutadana, com iNaturalist, Minka, Ornitho o Observadores del Mar, així com projectes de seguiment de la biodiversitat. Dona-hi un cop d'ull!

[Enllaç al recurs](#)

How to Bioblitz - Guidance document

Guia detallada sobre com organitzar un Bioblitz. Elaborada en el marc del projecte LIFE European Networks for Private Land Conservation. Si vols ampliar informació, consulta aquesta guia!

[Enllaç al recurs](#)

El portal del Voluntariat Ambiental a Catalunya

És el portal que actua de pont entre entitats ambientals i ciutadania. S'hi poden trobar accions puntuals (com per exemple, maratons de biodiversitat) i projectes a llarg termini, alguns d'ells, de ciència ciutadana i natura.

voluntariatambiental.cat

Aparador virtual de projectes de ciència ciutadana i natura

Repositori de projectes de ciència ciutadana i natura en què es pot participar a Catalunya. S'hi poden trobar al voltant de 60 projectes diferents.

[Aparador virtual](#)